

CATINELLA ARENARIA OP TERSCHELLING

door. G. Visser

In september 1971 vond ik Catinella arenaria op Terschelling in het voor haar typische biotoop.

Zij komt aan de uiterste westpunt van het eiland voor in valleitjes tussen lage primaire duintjes. De dichtheid kan tot honderden exemplaren per vierkante meter oplopen. In haar gezelschap bevinden zich Oxyloma elegans (10-20 ex/m²) en Lymnaea truncatula (1-10 ex/m²).

De bodem bestaat uit kalkrijk zand. Het grondwater bevond zich 10 tot 20 cm onder het maaiveld. In de winter kan het water 30 tot 50 cm boven het maaiveld staan. Het chloorgehalte van het water schommelt tussen 100 en 200 mg/ltr., het calciumgehalte van het water schommelt tussen 50 en 200 mg/ltr. De vegetatie wordt vooral bepaald door Juncus lalticus (2a), Salix repens (2b), Salix atrocinerea (2a), Mentha aquatica (2a), Carex flacca (2b), Carex serotina pulchella (3a), Eleocharis palustris uniglumis (2p) en Hydrocotyle vulagris (2a). Verder Schoenus nigricans (+p), Pedicularis palustris (1a), Carex panicea (1a), Ranunculus flammula (+p), Glaux maritima (1a), Centaureum littorale (+p), Parnassia palustris (+p), Leontodon nudicaulis (+a), Epipactis palustris (+a), Phragmites communis (+r), Linum catharticum (1p), Agrostis stolonifera (1a), Odontites verna (+p) en Sagina nodosa (+p). Eleocharis quinqueflora (1p), Juncus alpino-atricapillus (+p). 24 soorten op 40 m².

(De codes tussen haakjes slaan op een gecombineerde schatting van abundantie en bedekking.)

De vegetatie vertoont de meeste affiniteit met het Junco baltici-Schoenetum nigricantis (Knopbesassociatie), maar heeft ook nog kenmerken van het Centaureo-Saginetum monililiformis (Associatie van strandduizendguldenkruid en krielparnassia). Beide gemeenschappen hebben, evenals Catinella arenaria, een atlantische verspreiding en komen uitsluitend langs de zee kust voor. Op open plaatsen in de vegetatie bepaalt vooral het mos Pellia fabbroniana het aspect en de mossen Riccardia pinguis en Riccardia sinuata. Vooral op deze mossen en op open zandige plaatsen bevindt zich Catinella arenaria.

Verder in de "verlanding", waar Schoenus nigricans en Juncus balticus gaan overheersen komt Catinella arenaria ook nog voor, maar in geringer aantal. Hier komen ook Vertigo antivertigo, Vertigo pygmaea en Deroceras laeve erbij. Het plotselinge verdwijnen en verschijnen van deze soort kan men enerzijds wijten aan de snelle veranderingen, waaraan deze vegetatie onderhevig is. Anderzijds kan dat ook veroorzaakt worden door hoge waterstanden in natte jaren. In ieder geval is Catinella arenaria een zeer zeldzaam dier, dat zeer streng aan een bepaald milieu is gebonden. Zij verdient daarom volledige bescherming. Het is dan ook bepaald niet grappig, dat precies voor deze plaats een concessie is aangevraagd voor een proefboring naar aardgas. Laat Terschelling maar een zandbult zijn en geen gasbel!

P.S. Drs. E. Gittenberger was zo vriendelijk de determinatie anatomisch te bevestigen.

Adres van de schrijver:

Biol. station "Schellingerland"

Terschelling.